

Akıllı Tahtaya
Uyumlu

CLASSMATE

YENİ NESİL
SORULAR

ETKİNLİKLİ SORU BANKASI

TÜRKÇE

- Spot Bilgiler
- Yeni Nesil Etkinlikler
- Kazanım Temelli ve Beceri Temelli Soru Tipleri
- Zorluk Dereceleri Verilmiş Sorular
- Ünite Değerlendirme Soruları

Koparılabilir Sayfalar

5
SINIF

Video Çözümleri
akilliogretim.com'da

Yayın Kurulu Başkanı

Meral Aycibin Akgün

Yayın Kurulu

Gönül Cantürk - Hasan Hüseyin Arslan - Beste Semiha Bahçeci Beyaz

ISBN 978 - 625 - 7434 - 39 - 3

Eski Turgut Özal Cad. No.: 22 / 101 34490

Başakşehir / İSTANBUL

Telefon: (0212) 572 20 00 Fax: (0212) 572 19 49

Yayıncı Sertifika No.: 49697

Baskı - Cilt

Aykut Basım

Matbaa Sertifika No.: 45732

Bu kitap, Millî Eğitim Bakanlığı ve Talim Terbiye Kurulunca kabul edilen, Tebliğler Dergisi'nde yayımlanan **Türkçe** dersinin müfredat programına uygun olarak hazırlanmıştır. Kitabın yazımında TDK Yazım Kılavuzu esas alınmıştır.

Bu eserin yayım hakkı; Okyanus Basım Yayın Ticaret AŞ' ye aittir. İzinsiz kopya edilemez, çoğaltılamaz, kısmen de olsa yayımlanamaz.

Sevgili Öğrenciler!

Eğitim ve öğretim hayatı, uzun bir maratondur ve bu maraton çeşitli duraklardan geçmektedir. İşte ortaokul da bu duraklardan biridir.

Ortaokul, ilkokulda kazanılan temel bilgi ve becerilerin geliştirilip zenginleştirildiği; bu bilgilerin günlük hayatla birleştirilip pekiştirildiği bir dönemdir. Bu dönemi iyi bir şekilde tamamlayan, buradaki konuları tam olarak öğrenmiş bir öğrenci lise hatta üniversite öğreniminde rakiplerinden hep bir adım önde olacaktır.

Bu eğitim maratonunda sizlere yardımcı olmak, ortaöğretim hayatınızda karşınıza çıkabilecek her türlü sorunu çözmenizi sağlamak amacıyla hazırladığımız soru bankamız, konuları ne ölçüde kavradığınızı ve nerelerde yardıma ihtiyaç duyduğunuzu sizlere gösterecektir.

*Başarı ve mutluluk
dolu yarımlara...*

KİTABIMIZI TANIYALIM

Konular, yeni öğretim programına uygun ünitelendirilmiş ve üniteler de alt başlıklara bölünmüştür. Her konunun başında yer alan **Bunları Bilelim** başlığı altında verilen kısa bilgiler ve örneklerle konuları hatırlamanız amaçlanmıştır. Ardından gelen testlerde sorular kolaydan zora üç farklı zorluk seviyesinde sıralanmıştır. **1.**

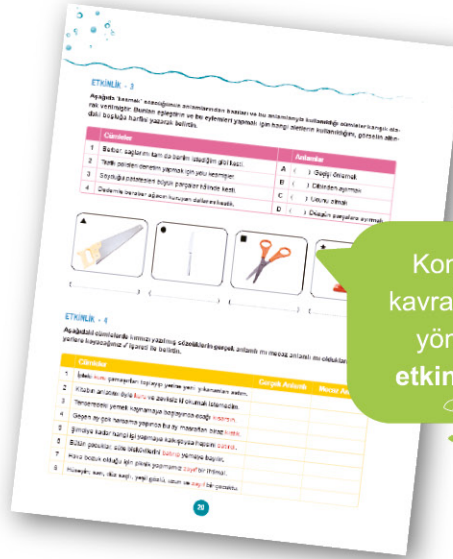
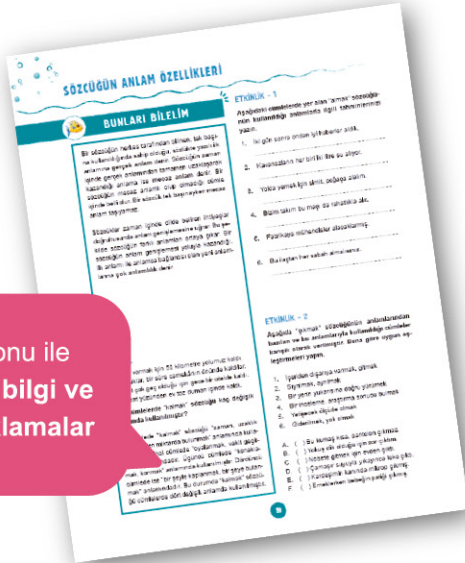
Dereceden Sorular tamamen konuyu kavratmaya yönelik en temel bilgilerden oluşan kolay sorulardır. **2. Dereceden Sorular** konuyu kavrayıp kavrayamadığınızı ölçmeye yönelik ve çözümünde birkaç aşama planlamanızı gerektiren sorulardır. Üç zorluk seviyesi içinde orta zorluktaki sorular bu başlık altındadır. **3. Dereceden Sorular** birden çok bilgiyi kullanmayı, yorum gücü, farklı bakış açısı ve günlük hayatta kullanılan bilgileri de çözüme katmayı gerektirir. Üç zorluk seviyesi içinde en zor sorular bu başlık altında toplanmıştır. Millî Eğitim Bakanlığı, öğrencilerin okuma - anlama becerilerini geliştirme ve kullanabilmeye yönelik akıl yürütme, mantık, muhakeme sorularına ağırlık vermektedir. Soru bankamızda yer alan **Akil Yürütme / Mantık - Muhakeme** testleriyle yeni tarz soru modellerini görmeniz ve muhakeme yeteneğinizi geliştirmeniz amaçlanmıştır. Ünite sonlarında konuyu ne derecede öğrendiğinizi sınavabileceğiniz, ünitenin tamamını kapsayan **Ünite Değerlendirme Soruları** yer almaktadır.

Cevap Anahtarı bölümünde ise tüm etkinliklerin ve soruların cevapları bulunmaktadır. Ayrıca, kitabımızda bulunan karekodları tablet veya akıllı telefonunuzla okutarak ya da karekodların altındaki kodu **akilliogretim.com**'da aratarak tüm video çözümlerine ulaşabilirsiniz.

Konu ile ilgili bilgi ve açıklamalar

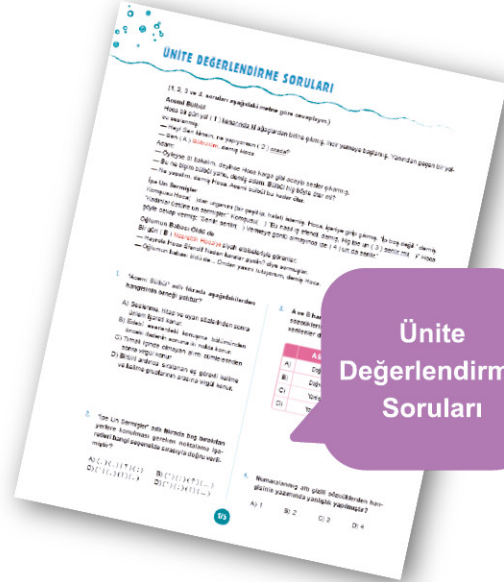
Konuyu kavratmaya yönelik etkinlikler

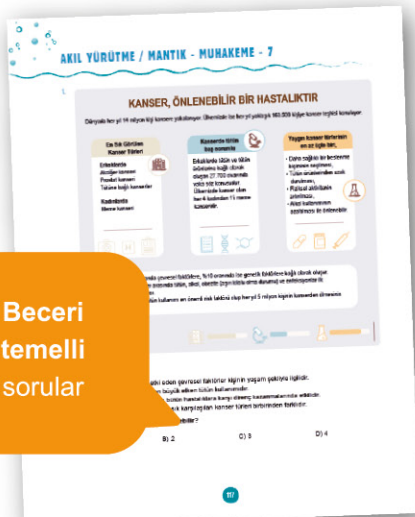
KİTABIMIZI TANIYALIM

1, 2 ve 3. Dereceden sorular

Ünite Değerlendirme Soruları

Beceri temelli sorular

Etkinlik çözümlü cevap anahtarı

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE: SÖZCÜKTE ANLAM

Sözcükler Arası Anlam İlişkisi	11 - 18
Sözcüğün Anlam Özellikleri	19 - 26
Ünite Değerlendirme Soruları	27 - 30

2. ÜNİTE: CÜMLEDE ANLAM

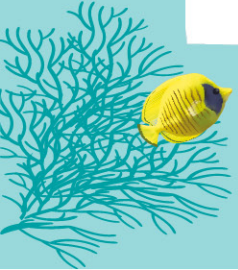
Cümlede Anlam İlişkileri	33 - 38
Cümle Yorumu	39 - 42
Ünite Değerlendirme Soruları	43 - 46

3. ÜNİTE: ANLATIM ÖZELLİKLERİ

Anlatım Özellikleri	49 - 52
Geçiş ve Bağlantı İfadeleri	53 - 54
Ünite Değerlendirme Soruları	55 - 58

4. ÜNİTE: DEYİMLER VE ATASÖZLERİ

Deyimler	61 - 66
Atasözleri	67 - 68
Ünite Değerlendirme Soruları	69 - 72

İÇİNDEKİLER

5. ÜNİTE: PARAGRAFTA ANLAM

Paragrafın Anlam Yönü	75 - 84
Paragrafın Yapı Yönü	85 - 92
Paragrafın Anlatım Yönü	93 - 98
Ünite Değerlendirme Soruları	99 - 102

6. ÜNİTE: AKIL YÜRÜTME / MANTIK - MUHAKEME

Akıl Yürütme / Mantık - Muhakeme	105 - 128
--	-----------

7. ÜNİTE: SÖZCÜK YAPISI

Sözcük Yapısı	131 - 138
Ünite Değerlendirme Soruları	139 - 142

İÇİNDEKİLER

8. ÜNİTE: SES BİLGİSİ

Ses Bilgisi	145 - 152
Ünite Değerlendirme Soruları	153 - 156

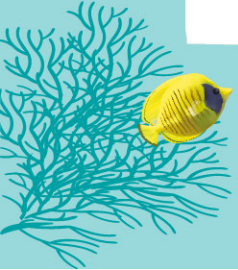
9. ÜNİTE: YAZIM KURALLARI - NOKTALAMA İŞARETLERİ

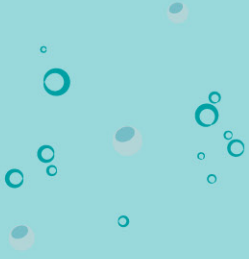
Yazım Kuralları	159 - 166
Noktalama İşaretleri	167 - 174
Ünite Değerlendirme Soruları	175 - 178

10. ÜNİTE: EDEBİYAT BİLGİLERİ

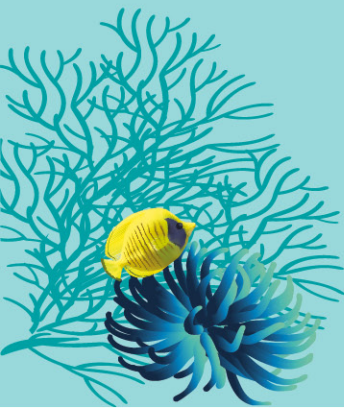
Söz Sanatları	181 - 186
Yazı Türleri	187 - 190
Ünite Değerlendirme Soruları	191 - 194

CEVAP ANAHTARI	196 - 208
----------------------	-----------

SÖZCÜKTE ANLAM

SÖZCÜKLER ARASI ANLAM İLİŞKİSİ

BUNLARI BİLELİM

Anlam bakımından aynı varlığı, kavramı, durumu ifade eden sözcüklere **eş anlamlı (anlamdaş) sözcükler** denir.

ÖRNEK 1

1. Büyüklerin **uyarılarını** dinlemeliyiz.
2. Sorularıma kimse **cevap** vermedi.

Bu cümlelerde geçen kırmızı yazılmış sözcüklerin eş anlamlısı olan sözcükler nelerdir?

İlk cümledeki “uyarı” sözcüğünün eş anlamlısı “ikaz, ihtar”, ikinci cümledeki “cevap” sözcüğünün eş anlamlısı “yanıt” sözcüğüdür.

Anlamca birbirinin tam tersi olan durumları, kavramları, özellikleri ifade eden sözcüklere **zıt (karşıt) anlamlı sözcükler** denir.

ÖRNEK 2

Bayat ekmekleri ufalayıp kuşlara verdim.

Bu cümledeki kırmızı yazılmış sözcüğün zıt anlamlısı nedir?

“Bayat” sözcüğü “taze olmayan” anlamına geldiği için “taze”, bu sözcüğün zıt anlamlısıdır.

Yazılış ve okunuşları aynı, anlamları birbirinden tamamen farklı olan sözcüklere **eş sesli (sesteş) sözcükler** denir.

Çeşitli bilim, meslek, sanat ve spor dalları ile ilgili birtakım olayları, varlıkları ve durumları karşılayan sözcüklere **terim** denir.

ETKİNLİK - 1

Aşağıdaki cümlelerde geçen kırmızı yazılmış sözcüklerin zıt (karşıt) anlamlarını altlarındaki boşluğa yazın.

1. Gelecek ay sonunda **yeni** evimize taşınacağız.
(.....)
2. Daha **erken** gelin ki birlikte kahvaltı yapalım.
(.....)
3. Bahçenin etrafını **kalin** duvarlarla çevirdiler.
(.....)
4. Hava bugün **soğuk**, üzerine kalın bir şey giy.
(.....)
5. Ali, bizim sınıfın en **çalışkan** öğrencisidir.
(.....)

ETKİNLİK - 2

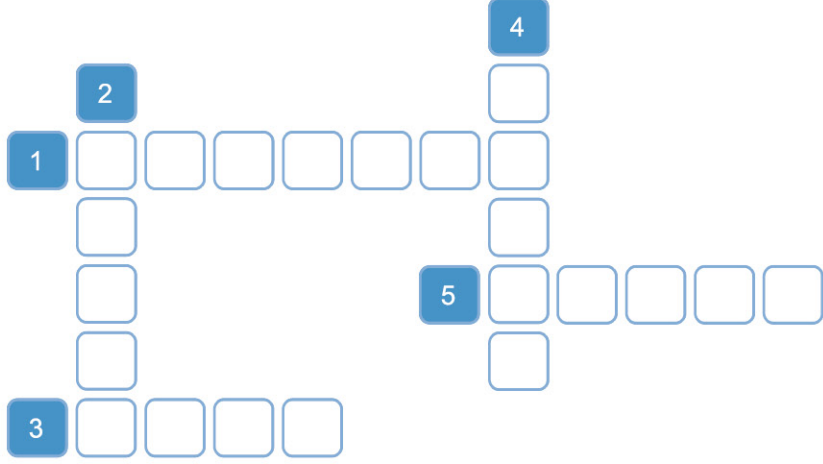
Aşağıdaki sözcüklerin eş anlamlılarını (anlamdaşlarını) altlarına yazın.

1 hayat	2 siyah
3 misafir	4 yetenek
5 değerli	6 güven

ETKİNLİK - 3

Yandaki bulmacayı doldurun.

1. "Fikir" sözcüğünün eş anlamlısı
2. "His" sözcüğünün eş anlamlısı
3. "Yakın" sözcüğünün zıt anlamlısı
4. "Siyah" sözcüğünün zıt anlamlısı
5. "Yüksek" sözcüğünün zıt anlamlısı

ETKİNLİK - 4

Aşağıdaki cümlelerde kırmızı yazılmış sözcüklerin sesteşlerinin (eş seslilerinin) hangi cümlede kullanıldığını ✓ işareti ile belirtin.

1

Küçük çocuğun çenesinde küçük, kahverengi bir **ben** vardı.

A. () Ben de on beş sene önce bu okulda görev yapmıştım.

B. () Yüzündeki ben, bebeği oldukça tatlı gösteriyordu.

2

Tavan arasındaki sandıkların hepsi ağzına kadar eski eşya **dolu**.

A. () Bu akşamki bütün uçaklar dolu, o yüzden yarın gideceğiz.

B. () Geçen gün yağan dolu yüzünden ürünler zarar gördü.

3

Ayakkabımın **bağının** çözüldüğünü otobüse binince fark ettim.

A. () Bağdan topladığımız üzümleri sepetlerle eve getirdik.

B. () Şapkasının bağlarını çenesinin altında düğümlemişti.

4

Yerler hâlâ **yaş**, bu yüzden yürürken kaymamak için dikkatli olun.

A. () Ayakkabılarım su çektiği için çoraplarım hep yaş oldu.

B. () Ablam, bütün arkadaşlarını yaş günü partisine çağırdı.

SÖZCÜKLER ARASI ANLAM İLİŞKİSİ

ETKİNLİK - 5

Aşağıdaki cümlelerde kırmızı yazılmış sözcüklerin eş seslilerini birer cümlede kullanın.

1. Uçuk pembe balonunu elinden hiç bırakmadı.
.....
2. Pek çok ailede akşam yemeğinden sonra çay içme alışkanlığı vardır.
.....
3. Yakındaki adalara gidebilmek için bir bot kiralamayı düşünüyoruz.
.....
4. Ortam çok tozlu, kirli olduğu için soluk almak da çok zor oluyordu.
.....
5. Okyanusta, en ufak bir kara parçası görmeden günlerce yol aldık.
.....

ETKİNLİK - 6

Bazı sözcüklerin terim anlamlı olup olmadığı kullanıldığı cümleye göre belli olur. Aşağıdaki cümlelerde kırmızı yazılmış sözcüklerin terim olup olmadığını uygun yerlere koyacağınız ✓ işareti ile belirtin. Terim olanların ilgili olduğu alanları boş bırakılan yerlere yazın.

	Cümleler	Terim	Terim Değil	İlgili Olduğu Alan
1	Diş doktoru, çekilen dişin yerine köprü yapılacağını söyledi.			
2	Sabah saatlerinde köprü girişlerinde çok yoğun trafik oluyor.			
3	Ölçüyü yanlış aldığımız için perdelerin boyu kısa oldu.			
4	Üç perdeden oluşan bu piyes izleyici tarafından beğeni aldı.			
5	Sinop Burnu, muhteşem görüntüsüyle bizi büyülemişti.			
6	Titiz kullanmadığı için ayakkabısının burnu iyice aşınmıştı.			
7	İnsanları birtakım bahanelerle oyalamanız hiç doğru değil.			
8	Tahtaya bir doğru çizip üzerinde birkaç noktayı işaretledi.			
9	Proje deneme aşamasında olduğu için sonuç belirsiz.			
10	Yazarın kaleme aldığı denemeler çok değerlidir.			

ETKİNLİK - 7

Aşağıdaki ifadelerin doğru mu yanlış mı olduğunu yay ayraç içine koyacağınız D / Y harfleri ile belirtin.

- () “Pişkin” sözcüğü ile “bayat” sözcüğü arasında zıt (karşıt) anlamlılık ilişkisi vardır.
- () “Yıl - sene, kolay - basit, kuşku - şüphe” sözcükleri eş anlamlı sözcüklere örnek verilebilir.
- () “Ay, elime iğne battı.” cümlesi ile “Her ay arkadaşlarımla görüşüyorum.” cümlesindeki altı çizili sözcükler eş seslidir.
- () Bir sözcüğün olumlusu ile olumsuzluğu arasında zıt anlamlılık ilişkisi olmaz. Buna göre “geldi - gelmedi, akıllı - akılsız” sözcükleri zıt anlamlı değildir.
- () “Yarın oynanacak maç bizim için çok önemli.” cümlesindeki altı çizili sözcük terim anlamlıdır.
- () “Herkese yeteneğine göre görev verildi.” cümlesinde “kabiliyet” ve “vazife” sözcüklerinin eş anlamlısı vardır.
- () “Sıcak bir yuvanın özlemini duyuyordu.” cümlesindeki “sıcak” sözcüğü eş seslisi olan bir sözcüktür.
- () “Kitap okumak için bu ışık yeterli değil.” cümlesindeki “ışık” sözcüğü fizik ile ilgili bir terimdir.
- () “Bizim oralar yaz geldiğinde öyle güzel, öyle harika oluyor ki...” cümlesindeki “yaz” sözcüğünün eş anlamlısı “mevsim” sözcüğüdür.

ETKİNLİK - 8

Aşağıdaki cümlelerde kırmızı yazılmış sözcüklerin duyu organları ile algılanıp algılanamayacağını inceleyin. Buna göre cümlelerin numaralarını uygun yerlere yazın.

1 Sabah erkenden başlayan yağmur öğleden sonra dindi.	2 Geçen gece gördüğüm rüya beni çok etkilemişti.	3 Hayvanlar ve bitkiler de sevgiyi anlayabilir ve fark edebilir.	4 Bu duvarın arka tarafında kocaman bir bahçe var.
5 Kararsız kalmak, işlerin ilerlemesinin önündeki engeldir.	6 Ayda bir defa bütün camları güzelce siliyorum.	7 Şiddetli rüzgâr yüzünden vapur seferleri de iptal edildi.	8 En büyük hayalim , kendi aracım ile dünyayı gezebilmek.
9 Herkes düşüncesini özgürce söylesin.	10 Yola çıkmadan önce bir yerden yakıt almamız gerekiyor.	11 Heyecanımı bastırmak için dışarı çıkıp biraz dolaştım.	12 Bütün parayı bu iş yerini kurmak için harcadık.

Duyu organları ile algılananlar:

Duyu organları ile algılanmayanlar:

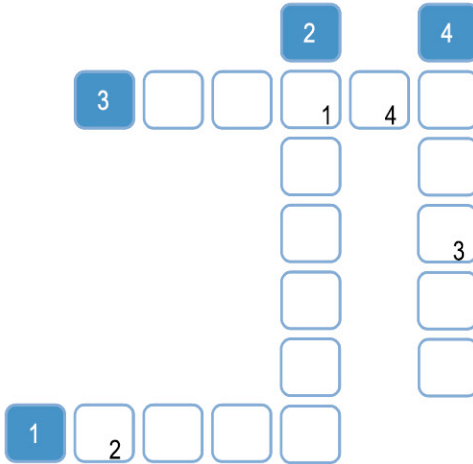
SÖZCÜKLER ARASI ANLAM İLİŞKİSİ - 1

1. DERECE DEN SORULAR

1. Aşağıdaki cümlelerde yer alan altı çizili sözcüklerin zıt (karşıt) anlamlılarını bulmacaya yazın.

1. Pencereler kapalı olduğu için ev havasız kalmıştı.
2. Tavan çok alçak olduğundan eğilerek geçmek zorunda kaldık.
3. Fırında hiç taze pide kalmadığından ekmek almış.
4. Annem, kirli çamaşırları makineye atmamı söyledi.

ANAHTAR SÖZCÜK

Rakamlarla gösterilen kutularda yer alan harfler "ANAHTAR SÖZCÜK" bölümüne yerleştirildiğinde aşağıdakilerden hangisi oluşur?

- A) K A S A
B) Y A M A
C) Y A K A
D) K I S A

2. Elinde ağır bir çantayla evine doğru ilerliyordu.

Bu cümlede geçen altı çizili sözcüğün zıt (karşıt) anlamlısı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) yavaş B) çabuk
C) hafif D) küçük

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yer alan altı çizili sözcüğün eş seslisi yoktur?

- A) Güzel havalarda kır gezilerine çıkardık.
B) Kitaplarımın hepsi benim için çok değerlidir.
C) Kendine siyah bir bere satın aldı.
D) Sağ gözümden haftaya ameliyat olacağım.

4. "Küçük çocuk, uzunca bir süre " cümlesinde boş bırakılan yere getirilecek,

1. güldü.
2. uyudu.
3. ağladı.
4. oynadı.

sözcüklerinden hangileri arasında zıt anlamlılık ilişkisi vardır?

- A) 1 - 2 B) 1 - 3
C) 3 - 4 D) 2 - 4

5. Matematik sınavında denklemleri yanlış kurduğum için sonuç da yanlış oldu.

Bu cümledeki altı çizili sözcüklerden hangisi terimdir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

2. DERECEDEKİ SORULAR

6. 1. Öğretmen, son sınavda hepimize çok basit bir soru sordu.
2. İleride ne olmak istediğimizi anlatan kısa bir yazı yazdık.
3. Yazılının kolay olması, sınıftaki herkesi çok mutlu etmişti.
4. Konunun anlaşılması için açık şekilde anlatılması gerekir.

Bu cümlelerin hangilerinde geçen altı çizili sözcükler birbirinin eş anlamlısıdır?

- A) 1 - 3 B) 1 - 2
C) 3 - 4 D) 2 - 4

7. Bu işin marifetli ellerden çıktığı belli oluyordu.

Bu cümledeki altı çizili sözcüğün eş anlamlısı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) yetenekli B) kabiliyetli
C) hünerli D) bilgili

8. 1. Burada satılan ürünler diğer mağazaya göre daha ucuz.
2. Yaramaz kedi, sütünü içtikten sonra mışıl mışıl uyudu.
3. Şiddetli rüzgâr yüzünden büyük ağaçlar bile eğilmişti.

Bu cümlelerdeki altı çizili sözcüklerin zıt anlamlısı olan sözcükler hangi seçenekte doğru verilmiştir?

	1. Cümle	2. Cümle	3. Cümle
A)	Pahalı	Uslu	Küçük
B)	Kaliteli	Akıllı	İnce
C)	Zengin	Sevimli	Zayıf
D)	Fazla	Sessiz	Minik

9. 1. Her yer öyle dağınık, kirli ki...
2. Kitap okumak yararlı bir iştir.
3. Aklıma değişik bir fikir geldi.

Bu cümlelerde geçen altı çizili sözcüklerin eş anlamlısı olan sözcükler hangi seçenekte doğru verilmiştir?

	1. Cümle	2. Cümle	3. Cümle
A)	Karışık	Faydalı	Duygu
B)	Pis	Gerekli	Düşünce
C)	Temiz	Olumlu	Karar
D)	Pis	Faydalı	Düşünce

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde geçen altı çizili sözcüğün eş anlamlısı yoktur?

- A) Annemin bana aldığı yeni çantayı herkes çok beğendi.
B) Evdeki kullanılmayan eşyaları yoksul insanlara verdik.
C) Çocuk, hiçbir sebebe yokken birden ağlamaya başladı.
D) Arda, öğretmenin sorusuna cevap vermek için tahtaya kalktı.

11.

1 Hayır

2 Koca

3 Alay

4 Geniş

Bu sözcüklerden hangisinin eş seslisi (ses-teşi) yoktur?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4